

## **Έτησια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας (έτος αναφοράς: 2021-2022)**

### **A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ**

**Καταγράφονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας, που κρίνονται σημαντικά για την αποτύπωση της εικόνας του σχολείου**

Το 3ο Δημοτικό Σχολείο Βόλου, βρίσκεται στο κέντρο του Βόλου, πολύ κοντά στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, στη δ/ση Γαλλίας 54 Τ.Κ. 38221 το σταθ. τηλέφωνο είναι 2421039516 και το email του είναι: mail@3dim-volou.mag.sch.gr

Το σχολείο μας είναι εξαθέσιο και λειτουργεί ως επταθέσιο. Έχει 6 αίθουσες διδασκαλίας. Μία αίθουσα για το Τμήμα Ένταξης, μια αίθουσα Αγγλικής γλώσσας, μία αίθουσα ως Εργαστήριο Πληροφορικής, που είναι κοινή με το 20<sup>ο</sup> Δημ. Σχ. Βόλου, όπου συστεγαζόμαστε. Επίσης, διαθέτει μία αίθουσα εκδηλώσεων και μία αίθουσα ως Τραπεζαρία, κοινές με το 20ο Δημ. Σχ. Βόλου, μία αίθουσα Ολοήμερου, γραφείο Διευθυντή κοινό με το γραφείο διδασκόντων, αποθηκευτικούς χώρους και αυλή.

Οι αίθουσες και το γραφείο Διεύθυνσης και Εκπαιδευτικών, είναι κατάλληλα εφοδιασμένες με εξαιρετικό τεχνολογικό εξοπλισμό. Σε όλες τις αίθουσες υπάρχει ενσύρματη σύνδεση με το διαδίκτυο, με οπτική ίνα και ταχύτητες άνω των **316 mbps/s** τύπου ethernet. Σταθεροί υπολογιστές νέας γενιάς είναι συνδεδεμένοι με διαδραστικό βίντεοπροβολέα στην ΣΤ΄ και στην Ε΄ τάξη. Σταθεροί υπολογιστές νέας γενιάς με βίντεο προβολείς, έχουν εγκατασταθεί στις υπόλοιπες τάξεις, ενώ σε όλες, έχουν τοποθετηθεί επιπλέον και τηλεοράσεις 32΄΄ ιντσών. Το εργαστήριο πληροφορικής είναι εξοπλισμένο και αυτό με σταθερούς υπολογιστές νέας γενιάς, 6 laptops και δύο tablets. Επίσης, το σχολείο διαθέτει δυο ισχυρά φωτοτυπικά μηχανήματα και εκτυπωτές, ράδιο CD, μικροφωνική εσωτερική εγκατάσταση, ενισχυτή με ηχεία για σχολικές γιορτές κοινό με το 20<sup>ο</sup> Δημ. Σχ. Βόλου.

Το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό αποτελείται από εννέα εκπαιδευτικούς δασκάλους/λες ΠΕ70, μία εκπαιδευτικό Αγγλικής ΠΕ06 και μια εκπαιδευτικό φυσικής Αγωγής ΠΕ11. Επιπλέον για την συμπλήρωση του ωραρίου στη σχολική μονάδα, εργάζονται μια εκπαιδευτικός Μουσικής ΠΕ79,01 μια εκπαιδευτικός Γαλλικής ΠΕ 05, μια εκπαιδευτικός Πληροφορικής ΠΕ86 καθώς και μια αναπληρώτρια εκπαιδευτικός Παράλληλης Στήριξης ΠΕ70.01. Μια αναπληρώτρια εκπαιδευτικός Ψυχολόγο ΠΕ23, και μια Κοινωνική Λειτουργό ΠΕ 30. Επιπλέον, ως βοηθητικό προσωπικό διατίθεται από τον Δήμο Βόλου μία συμβασιούχα καθαρίστρια.

Όσον αφορά την παιδαγωγική και διδακτική εμπειρία, οι εκπαιδευτικοί στο σύνολό τους καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να παράγουν ένα υψηλής ποιότητας έργο. Κάθε χρόνο όλες οι τάξεις με την έμπρακτη καθοδήγηση των εκπαιδευτικών αναπτύσσουν καινοτόμα προγράμματα και παίρνουν μέρος σε μαθητικούς διαγωνισμούς. Υπάρχει, επίσης έντονο ενδιαφέρον για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης (σεμινάρια, ημερίδες κτλ.).

Τη διεύθυνση του σχολείου υποστηρίζει ο Τζελέπης Χρήστος, εκπαιδευτικός Π.Ε.70. Βασικός σκοπός της είναι η καθοδήγηση του ανθρώπινου δυναμικού του σχολείου προς την επίτευξη του οράματος και των στόχων αυτού. Ειδικότερα βλέπε: (Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση) Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού και συμβάλλει αποφασιστικά στη διατήρηση ενός φιλικού και συνεργατικού κλίματος. Οι διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων ανάλογα με την ιδιαιτερότητα των θεμάτων, έχουν άλλοτε τυπική μορφή με τη σύγκλιση των

αρμόδιων οργάνων (σύλλογος διδασκόντων, σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, σχολικό συμβούλιο) και άλλοτε άτυπη μορφή. Το στιλ ηγεσίας που έχει αναπτύξει εντάσσεται περισσότερο στο δημοκρατικό – συμμετοχικό στιλ.

Στα πλαίσια του συλλόγου διδασκόντων υπάρχει αρμονική και συνεργατική διάθεση. Το γεγονός αυτό βοηθά στην ανάπτυξη όλων των λειτουργιών της σχολικής μονάδας. Ακόμη, η

πολύ καλή συνεργασία με όλα τα μέλη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων βοηθά στις ανάπτυξη εκλεπτυσμένων δραστηριοτήτων.

Οι μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες, που έχουν σχετική γνωμάτευση από το ΚΕΔΑΣΥ Μαγνησίας, παρακολουθούν το Τ.Ε. του σχολείου μας, είτε υποστηρίζονται στην τάξη από εκπ/κο παράλληλης στήριξης.

Για να υλοποιηθεί αποτελεσματικά το πολυδιάστατο έργο του σχολείου, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη κανόνων, τους οποίους αποδέχονται και σέβονται όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (μαθητές, εκπαιδευτικοί, άλλο επιστημονικό προσωπικό, βοηθητικό προσωπικό, γονείς και κηδεμόνες).

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου, που υπάρχει και λειτουργεί εδώ και χρόνια, επιδιώκει να εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιείται όσο καλύτερα γίνεται το έργο του σχολείου και να επιτυγχάνονται ανεμπόδιστα, μεθοδικά και αποτελεσματικά οι στόχοι που θέτουμε κάθε φορά ως σχολική κοινότητα. Οι συνθήκες αυτές αποβλέπουν στη διαμόρφωση ενός ανοιχτού παιδαγωγικού και διδακτικού κλίματος το οποίο εξασφαλίζει τη συνεργασία των μελών της σχολικής κοινότητας, χωρίς εντάσεις και συγκρούσεις, με αμοιβαίο σεβασμό, με ανοχή και αναγνώριση.

Ο Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας του Σχολείου δεν υποκαθιστά την ισχύουσα νομοθεσία για τη λειτουργία του σχολείου, αλλά είναι πλήρως εναρμονισμένος με αυτήν.

## **B. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

### **Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία**

#### **Θετικά σημεία**

- Ευχάριστο και δημιουργικό κλίμα.
- Η συνεισφορά των εκπαιδευτικών που υπερέβησαν εαυτούς για να ανταπεξέλθουν στις πρωτόγνωρες συνθήκες.
- Συχνή επικοινωνία και ανάπτυξη καλών διαπροσωπικών σχέσεων
- Δημιουργία αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης.
- Άμεση ανταπόκριση σε λογικά αιτήματα γονέων και μαθητών.
- Υποστήριξη σε παιδιά και γονείς.
- Ενσύρματο διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας στις αίθουσες.
- Σταθεροί Η/Υ και σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας.

Εξοπλισμένο εργαστήριο πληροφορικής.

#### **Σημεία προς βελτίωση**

- Παρεμβάσεις των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου μας για τις υποδομές και τις φθορές στο κτίριο όπως εσωτερικοί και εξωτερικοί ελαιοχρωματισμοί.
- Μη επαρκής σκίαση στην αυλή.

- Ποιοτικότερος τεχνολογικός εξοπλισμός στις αίθουσες διδασκαλίας
- Αποτροπή πρόσβασης εξωσχολικών στον εξωτερικό χώρο του σχολείου, όπου κάνουν καταστροφές (σχολικός φύλακας δεν υπάρχει)
- Συνεργασία με φορείς που υλοποιούν προγράμματα κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων για την πρόληψη και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών.

### **Διοικητική λειτουργία**

#### **Θετικά σημεία**

- Εκσυγχρονισμός σχολικών χώρων - υποδομών.
- Αίσθηση επαγγελματισμού και ευσυνειδησίας εκ μέρους των εκπ/κών.
- Εξαιρετική υλικοτεχνική υποδομή υποστήριξης.
- Εξαιρετική συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και με τη Σχολική επιτροπή

Ευελιξία σχέσεων λόγω ιδιαίτερων συνθηκών (πανδημία)

#### **Σημεία προς βελτίωση**

- Επιδίωξη συνεργασιών με φορείς

### **Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών**

#### **Θετικά σημεία**

- Άμεση ενημέρωση από τη διεύθυνση του σχολείου για όλες τις επιμορφωτικές δράσεις που προτείνονται από διάφορους φορείς.
- Η διάθεση των εκπαιδευτικών να λάβουν μέρος σε επιμορφωτικές δράσεις.

Ενδοσχολικές επιμορφώσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών

#### **Σημεία προς βελτίωση**

- Περαιτέρω σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών ενδοσχολικών και εξωσχολικών δράσεων.

Η ενίσχυση συνεργασιών με εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς.

## **Γ. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

### **Λειτουργία**

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

2

**Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις )**

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

**Λειτουργία**

Διοικητική λειτουργία

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

0

**Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις**

-

**Λειτουργία**

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

0

**Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις**

-

**Παρατηρήσεις / Σχόλια**

Ιδιαίτερα στην περίοδο της πανδημίας, η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις ήταν αποτελεσματική. Οι ανάγκες των εκπαιδευτικών για ενημέρωση και υποστήριξη του έργου τους κατά την τηλεκπαίδευση βασίστηκε κατά κύριο λόγο στην επιμόρφωση του υπουργείου, στις επιπλέον γνώσεις που διέθεταν κάποιοι εκπ/κοι (συμμετοχή σε κοινότητα μάθησης) και στην ατομική ευθύνη και προσπάθεια του καθενός με την αμέριστη υποστήριξη του Δ/ντή του σχολείου. Παρακολουθούν με δική τους πρωτοβουλία συχνά επιμορφωτικά σεμινάρια και ενημερώνονται για πρακτικές τεχνικές διδασκαλίας σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, για την εφαρμογή πρωτοποριακών διδακτικών μοντέλων καθώς και για τη διοίκηση. Οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας διέθεσαν ατέλειωτες ώρες από μόνοι τους (πρωί, απόγευμα, βράδυ) για να μπορέσουν να ανταποκριθούν την περίοδο αυτή. Παρακολουθούν με δική τους πρωτοβουλία συχνά επιμορφωτικά σεμινάρια και ενημερώνονται για πρακτικές τεχνικές διδασκαλίας σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, για την εφαρμογή διδακτικών μοντέλων καθώς και για τη διοίκηση των μονάδων. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, λόγω της πανδημίας, οι επιμορφωτικές δράσεις κατά βάση γινόταν διαδικτυακές. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς πραγματοποιήθηκαν επιμορφώσεις δια ζώσης, σε σχέση με τα πρωτόκολλα διαχείρισης για τον covid19, για τον τρόπο ιχνηλάτησης σε επίπεδο τάξης και σχολείου, σε ζητήματα εργαστηρίων δεξιοτήτων και σχεδιασμού τους. Στις 1/11/2021 πραγματοποιήθηκε ενημερωτική διαδικτυακή συνάντηση με τίτλο «COVID

19 και εποχιακές ιώσεις στην κοινότητα. Χρήσιμες οδηγίες αναγνώρισης και διαχείρισης». Στις 7/2/2022, πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή ενημερωτική συνάντηση - επιμόρφωση με τίτλο «Ψηφιακή Παιδεία για παιδιά και εφήβους. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στην ψυχική υγεία τους και ο ρόλος της οικογένειας στην προστασία του εθισμού στο διαδίκτυο». Στις 16/3/2022, πραγματοποιήθηκε με τη συνδρομή του «Χαμόγελου του Παιδιού» και την εισαγγελίας Ανηλίκων Βόλου η διαδικτυακή συνάντηση με τίτλο «Κακοποίηση – Παραμέληση παιδιών»

#### **Σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων**

Η διεύθυνση του σχολείου και ο σύλλογος διδασκόντων ανταποκρίθηκε στις πρωτόγνωρες συνθήκες που διαμορφώθηκαν. Υπήρχε συνεχής υποστήριξη προς τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές. Με την επιστροφή στη δια ζώσης λειτουργία, έγινε προσεκτικός σχεδιασμός για την εφαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων και υπήρξε ουσιαστική επικοινωνία με τους γονείς, στην προσπάθεια να καμφθούν οι όποιες ανησυχίες και αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμογή και τήρηση των μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού.

Ιδιαίτερα στην περίοδο της πανδημίας, η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις ήταν αποτελεσματική. Οι ανάγκες των εκπαιδευτικών για ενημέρωση και υποστήριξη του έργου τους κατά την τηλεκπαίδευση βασίστηκε κατά κύριο λόγο στην επιμόρφωση του υπουργείου, στις επιπλέον γνώσεις που διέθεταν κάποιοι εκπ/κοι (συμμετοχή σε κοινότητα μάθησης) και στην ατομική ευθύνη και προσπάθεια του καθενός με την αμέριστη υποστήριξη του Δ/ντή του σχολείου.

Οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας διέθεσαν ατέλειωτες ώρες από μόνοι τους (πρωί, απόγευμα, βράδυ) για να μπορέσουν να ανταποκριθούν την περίοδο αυτή. Παρακολουθούν με δική τους πρωτοβουλία συχνά επιμορφωτικά σεμινάρια και ενημερώνονται για πρακτικές τεχνικές διδασκαλίας σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, για την εφαρμογή διδακτικών μοντέλων καθώς και για τη διοίκηση των μονάδων. Το σχολείο μας συνεργάζεται τόσο με διάφορους τοπικούς φορείς, τη Σχολική επιτροπή και το δήμο. Έτσι τα αποτελέσματα δράσεων όλων είναι ο

- Εκσυγχρονισμός σχολικών χώρων – υποδομών.
- Αίσθηση επαγγελματισμού και ευσυνειδησίας εκ μέρους των εκπ/κών.
- Εξαιρετική υλικοτεχνική υποδομή υποστήριξης.
- Εξαιρετική συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και με τη Σχολική επιτροπή

Ευελιξία σχέσεων λόγω ιδιαίτερων συνθηκών (πανδημία) και ως προς το μαθησιακό τομέα

Το σχολείο μας μπορεί να είναι δημόσιο. (...ίσως να υπάρχει ακόμη η άποψη, σε κάποιους ανθρώπους, πως ότι δημόσιο είναι δευτερεύον και υποδεέστερο). Ε λοιπόν όχι. Το δημόσιο σχολείο μας, αυτή την άποψη την ξεπερνά εδώ και αρκετά χρόνια. Αποτελεί τιμή για όσους εργάζονται σε αυτό με όποια ιδιότητα και αν έχουν. Αποτελεί τιμή, για όλους τους μαθητές/τριες να έχουν φοιτήσει σε αυτό.

ΟΙ ΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ 3ο ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΟΛΟΥ... είναι οι ακόλουθες:

Φοιτώ στο 3ο δημόσιο δημοτικό σχολείο βόλου γιατί

... Μαθαίνω να μελετώ και όχι απλά να διαβάζω...

...Γνωρίζω: τι γνωρίζω τι δεν γνωρίζω και πως θα το γνωρίσω...

...Δημιουργώ γνωσιακές εμπειρίες για εκλεπτυσμένη μάθηση...

...Ταξιδεύω στον συναρπαστικό κόσμο της γνώσης...

... Μαθαίνω να σκέφτομαι...

... Μαθαίνω πως να μαθαίνω...

Βάζοντας προτεραιότητες, κατανέμονται αρμοδιότητες και εξωδιδακτικά καθήκοντα στο προσωπικό αξιοποιώντας τις ιδιαίτερες κλίσεις και γνώσεις του καθενός. Στα πλαίσια βελτίωσης των χώρων του σχολείου, γίνονται προσπάθειες κτιριακής αναβάθμισής του, χρησιμοποιώντας κρατικές επιχορηγήσεις μάρσα από τη σχολική επιτροπή.

Η διεύθυνση του σχολείου και ο σύλλογος διδασκόντων ανταποκρίθηκε στις πρωτόγνωρες συνθήκες που διαμορφώθηκαν. Υπήρχε συνεχής υποστήριξη προς τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές. Με την επιστροφή στη δια ζώσης λειτουργία, έγινε προσεκτικός σχεδιασμός για την εφαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων και υπήρξε ουσιαστική επικοινωνία με τους γονείς, στην προσπάθεια να καμφθούν οι όποιες ανησυχίες και αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμογή και τήρηση των μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού.

Αποτελέσματα της Δράσης

Κατά τη διάρκεια των δράσεων αναπτύχθηκε εξαιρετική συνεργασία μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών της σχολικής μονάδας. Η συμμετοχή όλων ήταν διαρκής και ενθουσιώδης. Στην επίτευξη των στόχων αρχικά διευκόλυνε η δια ζώσης διδασκαλία. Η συμμετοχή των παιδιών σε πρωτόγνωρες διαδικασίες και η συμβολή τους σε κάτι διαφορετικό και ουσιώδες για το Σχολείο τα έκανε να παρακινηθούν και να δραστηριοποιηθούν. Η ανταπόκριση όλων ήταν θετική. Τόσο η πληροφορικός του σχολείου όσο και η ψυχολόγος και η κοινωνική λειτουργός στήριξαν και ενθάρρυναν τις δράσεις. Σε ότι αφορά στην δράση, εκλέπτηνση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/τριών: Η δράση υλοποιήθηκε σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό. Υπήρξε μια αλλαγή στη δράση με τις ζωγραφιές, η οποία αντικαταστάθηκε από τη δράση "Δημιουργία συνθημάτων".

Αποτελέσματα της Δράσης Έπειτα από την αποδελτίωση των ερωτηματολογίων διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές ικανοποιήθηκαν απόλυτα από τις δράσεις. Οι παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων ήταν: Η Συμβουλευτική ψυχολόγου, η Καθοδήγηση εκπαιδευτικών, οι οποίοι στήριζαν και ενθάρρυναν τις δράσεις, η Συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών. Το υλικό που παρήχθη είναι:

Ζωγραφισμένα ομαδικά παιχνίδια στην αυλή του σχολείου. Συνθήματα με θέμα τη φιλία, τον αλληλοσεβασμό και τη συνεργασία στις σκάλες του σχολείου καθώς και ερωτηματολόγια. Επίσης διαμορφώθηκε κοινός συναινετικός κώδικας καλής συμπεριφοράς στο σχολείο που διαπιστώνεται από τις σχετικές καταγραφές στα πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων.

#### **Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν**

- Παρεμβάσεις των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου μας για τις υποδομές και τις φθορές στο κτίριο όπως εσωτερικοί και εξωτερικοί ελαιοχρωματισμοί.
- Μη επαρκής σκίαση στην αυλή.
- Ποιοτικότερος τεχνολογικός εξοπλισμός στις αίθουσες διδασκαλίας
- Αποτροπή πρόσβασης εξωσχολικών στον εξωτερικό χώρο του σχολείου, όπου κάνουν καταστροφές (σχολικός φύλακας δεν υπάρχει)
- Συνεργασία με φορείς που υλοποιούν προγράμματα κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων για την πρόληψη και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών.

**Ανάδειξη Πρακτικών και προτάσεις για αξιοποίησή τους από άλλα σχολεία (προαιρετικά).**

**Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις**